

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. R. Holtmaat, drs. D.J. Duyvis, S.J. Drijver)

Uitspraaknr. 02.001

Datum:

31 juli 2002

Onvoldoende actie ondernomen door de school bij pesterijen; klacht gegrond; primair onderwijs.

De klacht

De ouders van een ex-leerlinge van een openbare basisschool klagen erover dat de directie van de school onvoldoende actie heeft ondernomen nadat gebleken was dat hun dochter door medeleerlingen werd gepest, hetgeen al enige tijd aan de gang was. Uiteindelijk resulteerde het pesten in het plaatsen van de gegevens van het meisje op een pornografische internetsite. De school zou het door hen gehanteerde pestprotocol niet toegepast hebben en onvoldoende consequenties voor de pesters hebben verbonden aan hun handelen.

De visie van partijen

De ouders vertellen hoe hun dochter door haar medeleerlingen werd gepest, hetgeen ook uit een psychologisch onderzoek blijkt. De dochter is onder meer door haar medeleerlingen op een internet-sekssite aangeboden, waardoor zij thuis gebeld werd door geïnteresseerde mannen en er zijn met gebruikmaking van haar naam artikelen bij seksshops besteld, wat bij geluidsopname is vast komen te staan. Hiervan is aangifte bij de politie gedaan. De school, die ook door de ouders werd benaderd, stelde zich echter op het standpunt dat niet duidelijk was wie voor deze daden verantwoordelijk waren, hoewel volgens de ouders de identiteit van de pesters zonneklaar was. Bovendien stelde de school zich op het standpunt dat gebeurtenissen die zich buiten school afspelen niet onder haar zogenoemde pestprotocol vallen. De ouders bestrijden dit, aangezien hun dochter de pesters slechts van school kende en zij zich ook op school onveilig voelde. Zij achten de school verantwoordelijk voor het in stand houden van een onveilige situatie voor hun dochter, omdat de directie de pesterijen erkende maar geen enkele actie ondernam de betrokkenen te bestraffen.

De directeur van de school stelt dat de pesterijen buiten schooltijd plaatsvonden waardoor de verantwoordelijkheid hiervoor bij de ouders lag. Het pestprotocol van school zou in dit geval niet gelden. Hij meent dat een aanvullende rol wel tot zijn mogelijkheden behoort en heeft die ook vervuld. Er zijn klassengesprekken geweest en hij heeft contact gelegd tussen de betrokken ouders en leerlingen. Tevens is het pestprotocol uitgebreid met sancties. Op zijn uitnodiging tot een gesprek met de ouders van het gepeste meisje, zijn zij niet ingegaan. Bestrafing van de betrokken medeleerlingen was zijns inziens niet adequaat, omdat de pesterijen buiten schooltijd vielen en er is daarom vanaf gezien. De betrokkenen heeft hij op aangeven van een van de ouders van de pesters en de politie wel aangesproken, zodat hij zijns inziens voldoende invulling aan zijn taak heeft gegeven.

Overwegingen van de Commissie

(.) De Commissie laat zich niet uit over een exacte verdeling van verantwoordelijkheden tussen school en ouders, maar richt zich bij de beoordeling van de klacht enkel op de verantwoordelijkheid van de school voor het besteden van gepaste aandacht aan incidenten waarbij leerlingen betrokken zijn. Inde onderhavige kwestie is daarbij in de eerste plaats van belang dat er enkel medeleerlingen bij de voorvallen betrokken waren. Onmiskenbaar heeft het gepeste meisje zich, gelet op de ernst van de pesterijen, niet veilig gevoeld in de nabijheid van de betreffende medeleerlingen. Er was dus alle aanleiding voor de school om haar op overtuigende wijze een garantie van veiligheid te geven.

In de groep van het meisje en de parallelgroep daarvan is kort na het bekend worden van hetgeen zich afgespeeld had, in een klassengesprek aandacht besteed aan pesten en de combinatie van internet en pesten. Op zich acht de Commissie dat een adequate reactie op de gebeurtenissen mits de gesprekken goed gevoerd worden. Man en paard moeten genoemd worden, de boodschap met helder zijn en ook moeten de leerlingen er van doordrongen raken dat pestgedrag niet zonder gevolgen blijft. Tevens zullen deze gesprekken met de ouders van tenminste de direct betrokken leerlingen moeten worden besproken.

Ter zitting is de Commissie gebleken dat het meisje aan de gevoerde klassengesprekken niet de indruk heeft overgehouden dat de voor haar vereiste drastische veranderingen plaats zouden gaan vinden. Ook van inhoudelijke terugkoppeling naar de betrokken ouders is niet gebleken. De ouders voelden zich niet serieus genomen en hadden de indruk dat hun klachten gebagatelliseerd werden, hetgeen voorkomen had kunnen worden door terugkoppeling van duidelijke klassengesprekken. Hun dochter had aan dergelijke gesprekken het gevoel kunnen ontnemen dat zij voortaan gevrijwaard zou blijven van acties, zoals die jegens haar waren ondernomen. Aan de andere leerlingen, met name de pesters onder hen, en hun ouders had eenduidig de boodschap gegeven kunnen worden dat dergelijk gedrag jegens elkaar op de school niet getolereerd werd. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de school kansen heeft laten liggen om voor alle betrokkenen (school, de betrokken leerlingen, hun ouders, de klagende ouders en vooral hun dochter) een positief leereffect ter creëren naar aanleiding van hetgeen het meisje was aangedaan.

De directeur van de school heeft aangegeven dat er een politieonderzoek logende was naar de feitelijke gang van zaken bij de pesterijen. Daarnaast had de vader van een van de pesters op zich genomen om zorg te dragen voor de afwikkeling van de affaire tussen het meisje en haar ouders en de bij de incidenten betrokken leerlingen en hun ouders. Aldus heeft de directie van de school de regie van de afwikkeling van deze aangelegenheid in belangrijke mate bij anderen laten rusten. Ook hierdoor heeft de school kansen gemist, zowel op het gebied van het zelfstandig onderzoeken van hetgeen zich allemaal had afgespeeld als op het gebied van het creëren van leermomenten voor de hele schoolgemeenschap. Naar de ouders en hun dochter heeft dit begrijpelijkerwijs de indruk gewekt dat zij van school geen enkele steun ter verwachten hadden. De Commissie twijfelt niet aan de goede intenties van de directeur bij het benaderen van de situatie, maar ten gevolge van het weinig doortastende optreden van hem en het onder zijn gezag op de school werkzame personeel heeft zijn handelen ten opzichte van de ouders niet het gewenste effect gehad.

De ouders hebben zich erover beklaagd dat de school geen sancties heeft getroffen ten opzichte van de bij de pesterijen betrokken leerlingen. De directie van de school heeft zich op het standpunt gesteld dat voor de meeste incidenten geldt dat niet vast is komen te staan wie daarbij precies betrokken waren. In het geval van de leerling, waarvan betrokkenheid bij één voorval onomstotelijk is vastgesteld, heeft de directie van de school het opleggen van straf

geen passende maatregel gevonden. De Commissie is van oordeel dat het een eigen verantwoordelijkheid van de directie van de school is om te beoordelen welke reactie op de gebeurtenissen de meest gepaste is, dus ook of het opleggen van een sanctie geboden is. Wel acht de Commissie het in deze situatie evident dat op voorbeeldstellende wijze aandacht aan het gebeurde had moeten worden geschonken. Het uitbreiden van het omgangsprotocol met een sanctieparagraaf acht zij in dit licht onvoldoende. Immers ook zonder zo'n paragraaf kan corrigerend en bestraffend worden opgetreden. Op grond van bovenstaande komt de Commissie tot het oordeel dat de directie van de school onvoldoende actie heeft ondernomen nadat gebleken was dat de dochter door medeleerlingen werd gepest. De klacht is dan ook gegrond.

Conclusie van de Commissie

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de klacht gegrond is